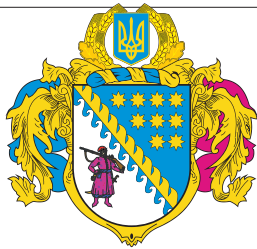

8-9

Регіон займає друге місце в країні за розвитком промисловості і гордиться своїм козацьким корінням

10

Населення узбережжя Азовського моря живе в очікуванні допомоги та ... поступового зменшення берегової смуги

ГАЗЕТА ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ
ЗАСНОВАНА В 1990 РОЦІ

www.ukurier.gov.ua

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

П'ЯТНИЦЯ, 17 ЧЕРВНЯ 2011 РОКУ

ЦІНА ДОГОВІРНА

№ 109 (4507)

ЦИТАТА ДНЯ

МИКОЛА АЗАРОВ:

«Суть пенсійної реформи у тому, аби зробити пенсію для 14 мільйонів людей гідною».

Прем'єр-міністр про дотримання принципу соціальної справедливості при реформуванні пенсійної системи

Інвестори будуть задоволені

ПОЗИЦІЯ. Україна впевнено рухається шляхом реформ і робить усе можливе для створення сприятливих умов інвесторам. А український уряд максимально враховує досвід інших країн у проведенні економічних і соціальних реформ.

Про це заявив перший віце-прем'єр-міністр — міністр економічного розвитку і торгівлі Андрій Ключев на зустрічі з членом Палати лордів Парламенту Великої Британії Пітером Мендельсоном, який протягом 2004 — 2008 років був членом Європейської Комісії з торгівлі. У свою чергу Пітер Мендельсон відзначив успіхи України на цьому шляху.

Учасники зустрічі також обговорили хід переговорного процесу щодо укладення Угоди про асоціацію з ЄС, яка включає документ про створення зони вільної торгівлі між Україною і Євросоюзом, повідомляє прес-служба першого віце-прем'єра.

ЦИФРА ДНЯ

38,25

млн доларів

купонного доходу сплатив
Мінфін за єврооблігаціями
2003 року випуску

В Україні нарешті стартував розгляд пенсійної реформи

«І скільки ж ми отримуватимемо завтра, як думаєте?!»

ЗАКОНОПРОЕКТ. У Верховній Раді розпочато обговорення того, як співвітчизникам не стати бідними на старості

Як нам «озеленити» економіку

АЛЬТЕРНАТИВА. Майбутнє — за технологіями, які сприятимуть збереженню довкілля

Вищі темпи розвитку в найближче десятиріччя забезпечить «зелена» економіка — в цьому переконана ООН. Згідно з дослідженнями фахівців, у довгостроковій перспективі інвестиції в «зелену» економіку сприятимуть керованому її зростанню, створять нові ро-

бочі місця, зменшать бідність на планеті. Прогнозовані щорічні витрати на перехід світу до ресурсозберігаючої низьковуглецевої економіки в 2012-2050 роках мають становити 1,35 трильйона доларів. Серед одержувачів екологічних інвестицій називаються 10 ключо-

вих секторів: сільське господарство, ЖКГ, енергетика, рибальство, лісове господарство, промисловість, туризм, транспорт, утилізація та переробка відходів, керування водними ресурсами.

Як зазначив нещодавно Прем'єр-міністр України Ми-

кола Азаров під час виступу на Боаському азійському форумі (Китай), і наша країна готова до участі в розробці «зелених» технологій. З огляду на актуальність теми, «УК» представляє нову рубрику — «Зелена економіка». Перша розповідь — із ПП «Агроекологія» Шишаць-

кого району Полтавської області, засновником якого є Герой України Семен Антоненко. Держземагентство спільно зі Світовим банком організували в це господарство прес-тур для журналістів провідних вітчизняних видань.

7

КУРСИ ВАЛЮТ/БАНКІВСЬКІ МЕТАЛИ

встановлені Національним банком України з 16 червня 2011 року

USD 797.3500

за 100 доларів США

EUR 1139.5726

за 100 євро

RUB 2.8583

за 10 рублів

/ AU 121017.80

AG 2811.46

за 10 тройських унцій

PT 142645.92

PD 62990.65

НОВИНИ ТА КОМЕНТАРІ

Кодекс, який захистить права громадян

ЗАВДАННЯ. Президент Віктор Янукович позитивно оцінює новий проект цього документа, підготовлений робочою групою з питань реформування кримінального судочинства. «Завершити цю роботу потрібно якнайшвидше. Вважаю, що проект Кодексу має бути розглянутий та схвалений Верховною Радою України ще у 2011 році. А його прийняття є запорукою побудови в Україні правової держави та виступає однією з найголовніших гарантій дотримання прав людини у нашій країні», — сказав Президент у ході засідання Робочої групи з питань

реформування кримінального судочинства.

Проект Кодексу запроваджує якісно нову систему правових засобів захисту людини, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, а також забезпечує швидке, повне і неупереджене розслідування кримінальних справ. Передбачено й рівність і змагальність сторони обвинувачення зі стороною захисту перед судом під час обґрунтування своєї правової позиції. Кодексом передбачено істотно розширити права адвоката, який дістав можливість на рівні з прокурором збирати та подавати докази до суду.

«Ми змінимо існуючу в Україні практику, коли суди демонструють відданість лише одній стороні процесу — обвинуваченню», — наголосив Віктор Янукович.

Ідеться й про заборону для суду розглядати як докази відомості, отримані слідством шляхом насильства або погроз щодо підозрюваного. Встановлено вичерпний перелік випадків, коли правоохоронці мають право здійснювати негласні слідчі дії.

На утвердження стандартів гуманізму спрямоване також унеможливлення надмірного застосування судами запобіжного заходу у вигляді утри-

мання під вартою. А особа, яка обвинувачується у вчиненні особливо тяжкого злочину, матиме право на розгляд її справи судом присяжних, повідомляє прес-служба Президента.

Віктор Янукович окремо зазначив, що проект Кодексу передбачає можливість угоди між прокурором та підозрюваним, між потерпілим і підозрюваним — а це сприятиме істотному скороченню строків розслідування кримінальних правопорушень.

Глава держави нагадав, що під час роботи опрацьовано пропозиції міжнародних та вітчизняних експертів, науковців,

неурядових організацій. Президент запропонував ознайомити провідних європейських експертів з проектом Кодексу та врахувати їхні зауваження при його подальшому опрацюванні.

Президент ініціює також створення Експертної робочої групи для розробки Концепції реформування правоохоронної системи. У цьому документі мають відбиватися структурні зміни, шляхи підвищення ефективності роботи правоохоронних органів, посилення їх кадрового і ресурсного забезпечення. Віктор Янукович доручив главі Адміністрації Президента у дво-

тижневий строк подати пропозиції про її створення.

Реформування вітчизняного кримінального судочинства не повинно обмежитися лише ухваленням цього проекту. Наступним важливим етапом є підготовка проекту закону про кримінальні проступки та проектів інших законів. Ідеться, зокрема, про нову редакцію Кодексу про адміністративні правопорушення, законів «Про адвокатуру» і «Про судову експертизу».

Певного оновлення потребує, окрім того, Кримінальний кодекс. Це стосується, зокрема, посилення норм захисту правосуддя.

На автошляхах меншає заторів

НОВОБУДОВА. Завдання звести цього року півтори тисячі кілометрів доріг видається цілком реальним

Новозбудовану ділянку в Обхід селища міського типу Бабанка Черкаської області міжнародної автодороги Стрий — Тернопіль — Кіровоград — Знамянка відкрив учора Прем'єр-міністр Микола Азаров.

Будівництво цієї ділянки планували розпочати ще у 2007 році, однак у 2008 — 2009 роках роботи було призупинено. «Торік вони практично розпочалися, і ось зараз менше ніж за рік вони завершилися», — констатував глава уряду. Виконано значний обсяг робіт: зведено понад 1 млн кубометрів земляного полотна, побудовано стометровий міст через річку Ревуха, транспортний тунель зі збірних металевих конструкцій завдовжки 80 м, 4 автобусні зупинки й 4 км металевої бар'єрної огорожі.

Введення в експлуатацію об'їзної дороги дасть змогу спрямувати близько 6 тисяч автомобілів на добу в обхід селища Бабанка. Крім того, ця ділянка завдовжки 7,8 км дасть змогу розв'язати проблему транспортних заторів у селищі, повідомляє депар-

Фото Олега МАРКЕВИЧА

Микола Азаров відкрив новозбудовану об'їзну дорогу на Черкащині

тамент інформації та комунікацій з громадськістю Секретаріату Кабміну.

Загалом цього року в Україні необхідно побудувати 1500 км доріг. «У сфері дорожнього будівництва перед нами поставлено великі завдання, і ми бачимо дорожнє будівництво як один з меха-

нізмів прискореного розвитку країни», — наголосив Микола Азаров.

Фінансування цієї сфери сприяє розвитку виробництва в суміжних галузях економіки. І наступного року темпи дорожнього будівництва в Україні повинні наростувати. За словами Пре-

м'єра, обсяги будівництва доріг можуть зрости до 2 — 4 тисяч км.

У ході брифінгу Микола Азаров торкнувся також актуальних аспектів життя країни. Скажімо, питання обмеження максимального розміру пенсій при проведенні пенсійної реформи він

вважає не ключовим: «Питання про обмеження пенсій, тим, у кого вона перевищує 10 прожиткових мінімумів, тобто більш як 7800 грн, звісно важливе. Але мені, відверто кажучи, не дуже зрозуміло, коли засоби масової інформації навколо цього питання намагаються зробити якусь політику. Я керуюся, перш за все, економічними реаліями».

Він відзначив, що при проведенні пенсійної реформи має працювати принцип соціальної справедливості і розрив між максимальними і мінімальними пенсіями не повинен бути великим. Глава уряду навів приклад того, що за часів СРСР коефіцієнт мінімальних і максимальних пенсій становив 1 до 5. «Корінь пенсійної проблеми полягає не в цьому. І це, якщо за ієрархією проблем розставляти, — це проблема, яка стосується 14 тисяч пенсіонерів. Це проблема не 14 мільйонів пенсіонерів навіть. Тому я б хотів, аби засоби масової інформації дивилися в корінь і доносили суть проблеми до

наших людей. Ось на одному боці 14 мільйонів пенсіонерів, на другому — якісь 14 тисяч. У чому суть проблеми? У тому, щоб зробити пенсію для 14 мільйонів людей гідною», — наголосив Прем'єр.

А урядовий варіант змін до Податкового кодексу, що стосується спрощеної системи оподаткування, він вважає компромісним і таким, що не вимагає змін, повідомляє УНІАН.

Не обійшов він теми власного видобутку нафти, обсяги якого за десять років можуть сягти 7 — 8 млн тонн. Для цього зараз ведеться розвідка, триває процес укладання договорів. Прем'єр відзначив: якщо Україна видобуватиме власної нафти на рівні третини потреби, то це впливатиме на її вартість в Україні. «І то ми повинні видобувати нафту так, аби вона була дешевшою за російську або арабську. Якщо будемо до рогу нафту самі видобувати, що ми від цього одержимо?» — слушно запитав керівник уряду.

Стартував розгляд пенсійної реформи

МАЙБУТНЄ. Учора народні депутати нарешті включили до порядку денного розгляд у першому читанні урядового пенсійного законопроекту «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи». Його обговорення емоційно розпочалося у сесійній залі Верховної Ради. До цього основні положення проекту закону тривалий час дискутувалися у суспільстві. Думки фахівців, експертів та пересічних громадян були різні. Але в цілому більшість погоджувалась, що альтернативи пенсійній реформі немає.

Населення України старішає, кількість пенсіонерів зростає, і незабаром один працюючий буде утримувати одного пенсіонера. Тож уряд комплексно підійшов до модернізації пенсійної системи, зберігаючи економічний ефект для солідарної системи, наголосив з парламентської трибуни віце-прем'єр-міністр — міністр соціальної політики Сергій Тігіпко.

За результатами всеукраїнського громадського обговорення та з врахуванням пропозицій профспілок, до законопроекту було внесено зміни, спрямовані на пом'якшення найгостріших для громадян питань. Це зроблено задля досягнення справедливого перерозподілу коштів.

Хоча законопроект містить і низку непопулярних заходів. Ідеться про поступове збільшення пенсійного віку для жінок, аби зрівняти його з чоловіками, і збільшення мінімального страхового стажу для одержання пенсії за віком з 5-ти до 15 років. Як зазначив Сергій Тігіпко, якщо не ухвалити закон зараз, весь тягар економічних негараздів ляже на майбутні покоління.

На час здачі номера обговорення ще тривало.

Корупцію заганяють у кут

ПЕРЕТВОРЕННЯ. Для України важливо досягнути реального прогресу у реалізації плану щодо спрощення візового режиму з Європейським Союзом уже до кінця поточного року. Про це заявив перший віце-прем'єр-міністр — міністр економічного розвитку і торгівлі Андрій Кліуєв на зустрічі з делегацією ЄС на чолі з Членом Європейської Комісії з питань внутрішніх справ Сесілією Мальмстрьом.

Урядовець повідомив, що за останні два тижні Верховна Рада розглянула низку законопроектів, які стосуються виконання національного плану щодо спрощення візового режиму з ЄС. Так, парламент вніс зміни до закону про державний бюджет, якими, зокрема, збільшено асигнування на виконання багатьох соціальних та інтеграційних програм.

Крім того, Андрій Кліуєв поінформував про заходи, які вживаються для посилення боротьби з корупцією. Так, протягом травня було прийнято два антикорупційні закони, а нині завершується розробка Національної стратегії запобігання та протидії корупції, яка стане основним програмним документом державної антикорупційної політики, повідомляє прес-служба урядовця.

Андрій Кліуєв також розповів про системні кроки з дерегуляції економіки — скорочення кількості ліцензій та спрощення дозвільних процедур. Він висловив упевненість, що протягом року бізнес відчужує позитивні результати від численних законодавчих змін. За словами Андрія Кліуєва, ідеологія змін полягає в мінімізації корупційних можливостей, зменшенні контактів чиновників з представниками бізнесу та громадянами.

Молодих медиків запрошують на село

МЕТА. Понадпланові доходи держбюджету буде спрямовано на підвищення заробітної плати працівникам бюджетної сфери. Про це заявив віце-прем'єр-міністр — міністр соціальної політики Сергій Тігіпко у зв'язку з ухваленням Верховною Радою закону про внесення змін до державного бюджету на 2011 рік. Як зазначив урядовець, за перші п'ять місяців 2011 року дохідну частину бюджету перевиконано більш ніж на 5 млрд грн, а до кінця року додаткові надходження до бюджету сягнуть понад 14 млрд. От і вирішив уряд спрямувати ці кошти на підвищення зарплат бюджетникам, насамперед лікарям і вчителям.

Найістотніше зростуть зарплати найнижкооплачуваних працівників соціальної сфери. «Майже на третину збільшаться оклади працівників дитсадків та установ соціального захисту. Зарплати медиків, які надають допомогу туберкульозним хворим, зростуть на 67%. Також буде розширено перелік педагогічних працівників, які отримують 20-відсоткову надбавку до посадового окладу», — цитує слова урядовця прес-служба Мінсоцполітики.

Вирішено збільшити й виплати випускникам медичних ВНЗ, які працюватимуть у сільській місцевості, — їхня платня становитиме майже 5 тисяч гривень. Збільшуються також надбавки за вислугу років працівникам соціальної сфери.

Крім того, уряд зменшить дефіцит бюджету на 3,5 млрд гривень. «Це дасть змогу скоротити витрати на обслуговування державного боргу і вже в 2012 році спрямувати додаткові кошти на інвестиційні цілі та соціальний захист малозабезпечених», — констатував урядовець.

НОВИНИ ТА КОМЕНТАРІ

На Вінниччині озвучено формулу успіху реформ

РОБОЧА ПОЇЗДКА. Вона полягає у вмінні приймати ефективні рішення й захищати державні інтереси

Олег ЧЕБАН,
«Урядовий кур'єр»

«Уперше за роки незалежності усі гілки влади почали працювати як єдиний механізм — Президент, Прем'єр-міністр, Верховна Рада. У переважній більшості регіонів така ж стабільна ситуація», — зазначив під час наради з адміністративно-господарським активом області Віктор Янукович. Він підкреслив: «Сьогодні, коли пішов другий рік системної роботи, ми можемо сказати, що ми дістали змогу розпочати системні реформи. З використанням світового досвіду, а у більшості випадків — нашого власного».

Президент навів приклад зустрічі з рядовими вінничанами. Люди запитали у нього, чи можна називати реформування медицини поліпшенням умов лікування. «Можемо називати як завгодно, але це реформи, бо треба змінювати ситуацію», — зауважив він. Глава держави акцентував увагу

учасників наради на основних аспектах реформування тих галузей, які стосуються кожної людини. Це охорона здоров'я, ЖКГ, створення ефективної системи пенсійного забезпечення. Основою всіх реформ, модернізацій в країні він назвав економіку. «Регуляторну політику держави, яка стосується кожної галузі і кожного громадянина, треба позбавити корумпованості і тих регуляторів, які заважають розвиватися економіці», — зазначив він, підкресливши, що основний опір вже подолано.

Саме в аграрній області, яка має найбільше в країні власників земельних паїв, глава держави розповів про основні засади проекту земельної реформи. «Минулого вівторка ми практично погодили і Концепцію земельної реформи, і необхідні законопроекти. Я сподіваюся, що найближчим часом ці документи буде розглянуто, вони пройдуть громадські обговорення в усіх регіонах України», — сказав він. Буде створено такі

умови, коли кожна людина отримає змогу висловити свою точку зору. «У липні-серпні ми будемо обговорювати, і, скоріш за все, у вересні Верховна Рада розгляне законопроекти», — запевнив Президент.

Земельна реформа має відрегулювати питання оренди та продажу землі, зніме корупцію в цьому питанні, створить умови для ефективного використання земель сільськогосподарського призначення та збільшить виробництво на селі. Реформа також працюватиме на відновлення інфраструктури в селах.

Голова облдержадміністрації Микола Джига доповів Президентові про зміни, які відбуваються в регіоні. Майже 20 років не вирішувалося питання щодо надання місту Хмільник статусу курорту державного значення. А тепер відповідний закон прийнято, що сприятиме розвитку міста. Довгобудом стояла об'їзна дорога довкола міста Калинівки, а тепер — вона запрацюва-

ла. В область ідуть інвестиції, нові технології, будуються нові виробництва (а це ж робочі місця), зросла заробітна плата. Вінниччина — за реформи і пропонує себе як пілотний проект.

Говорячи про зауваження Freedom House, Віктор Янукович сказав, що українська влада врахує критику цієї міжнародної правозахисної організації. При цьому глава держави побачив у документі й позитивні сторони — зокрема той факт, що виконавча влада почала працювати краще.

«Мене можна звинувачувати в тому, що іноді ми ухвалюємо жорсткі рішення. Але зараз така вимога часу, що нам потрібно якнайшвидше навести лад у своїй країні», — сказав В. Янукович.

Підбиваючи підсумки наради, Президент зауважив, що треба звикнути бачити, як розвивається світ, пристосовуватися до ситуації, дбати про конкурентну спроможність країни. Це і є формула майбутнього успіху.

ПРОШУ СЛОВА!

Знижки... з секретом

Ірина ПОЛІЩУК,
«Урядовий кур'єр»

За нашої цінової політики знижки на товари для багатьох — це все! Саме за таким принципом живу останні кілька років. Як без них обійтися, адже так хочеться гарно вдягатися, носити шкiряне взуття й користуватися якісною косметикою. А ці «забаганки» нині коштують недешево. Проте коли щось дуже хочеться купити, а ціна недосяжна, тоді варто трохи почекаати і придбати вподобану річ зі знижкою. Ось тільки перед тим, як купувати «здешевлену» річ чи косметику, потрібно проявити неабияку увагу. Адже за привабливими знижками може приховуватися гірка правда про товар.

Приміром, нещодавно зайшла до магазину косметики, щоб придбати крем, й на коробці побачила надпис — знижка 50%. Чому б його не взяти? Купую вподобаний товар, приходжу додому й уважно роздивляюся упаковку. І тут моє око натикається на термін придатності крему, який минув кілька днів тому. Тож вирішую повернути придбану річ. Продавець його бере зі словами: мовляв, а що ви хочете, якщо на нього розповсюджується знижка?! Разом з тим пані погоджується, що продавати такий товар вони не мали права, тому гроші повертає справно. А заодно зазначає: якщо хочете купувати товар, в якого термін придатності не спливає через місяць-два, беріть косметику, на яку немає знижок. Те саме стосується і акцій. Зазвичай до розпродажних товарів потрапляють ті, котрі мають якийсь недолік, чи термін придатності ось-ось мине, чи пакування пошкоджене. Щоправда, часом трапляється й таке, що керівництво магазину закупило занадто багато якогось виду товару, тому й змушене його «скидати» по акції.

Не менш цікава ситуація і зі знижками на одяг та взуття. Пригадала, як на початку минулого літа мені сподобались італійські босоніжки, тоді їх вартість була 850 грн. Ціна, як для літнього взуття, відверто кажучи, чимала. Чекаю акцій — перша знижка 20%. Це, звісно, не 850, хоч і 680 грн теж недешево. Продовжую чекати. Наприкінці літа ця ж пара вже коштувала 500 грн. Вирішую, що взимку вони мені навряд чи знадобляться, тому продовжую чекати і на Різдво купую омріяні босоніжки за 308 грн. Проте коли дивлюсь на цінник, у графі «початкова вартість» помічаю цифру 1200 грн. Цікаво, і звідки ж узятися ця ціна, якщо я добре пам'ятаю, що на початку літа взуття коштувало 850 грн, але аж ніяк не 1200. Знайома продавчиня розкрила секрет: мовляв, так роблять чи не у всіх наших магазинах. Спочатку ставиться одна ціна, потім перед «тотальним розпродажем» цифри ще трохи збільшуються, щоб згодом зробити «суттєву» знижку. Ось так: дивиться потенційний покупець на цінник й бачить різницю, яка спонукає брати річ.

Іноколи товар справді «доживає» в торговельній мережі до справжнього тотального розпродажу і коштує копійки. Але, знову ж таки, перед тим, як щось купити, річ потрібно уважно оглянути. Для початку звернути увагу на колір, чи немає плям, дірок. Керуючись власними спостереженнями, можу сказати, що десь 60% речей, які потрапили на розпродаж, мають недоліки. Тому головне завдання покупця — серед усього непотребу знайти ту саму якісну річ за нормальною ціною. Хоч як би там було, але на купівлі речей зі знижками все-таки можна суттєво зекономити. Тут потрібно розуміти: якщо хочеш оновити літній гардероб — цим варто зайнятися на Різдво, а зимовий — на Трійцю.

Свято у країні дитячих мрій

ДАТА. Міжнародний дитячий центр «Артек» відсвяткував своє 86-річчя. День розпочався ранковими лінійками у всіх дитячих таборах, де під звуки артеківського гімну урочисто підняли прапор «Артека».

Гостями святкових лінійок стали ветерани центру, яким діти вручили власноруч виготовлені вітальні листівки і плакати. Їх вручать також вожатим, ветеранам «Артека» і співробітникам служб і підрозділів табору.

У бухті «Артека» відбулися етапи міжнародної вітрильної регати крейсерських яхт «Морський корпус — міста-герої». Святкуванню дня народження «Артека» присвячено старту малих олімпійських перегонів, передає УНІАН.

Мешканці табору «Янтарний» почули радіопрограму, підготовлену загоном журналістів Дитячого радіо. Табір «Блакитний» відзначився конкурсом кам'яних замків, а в комплексі таборів «Прибережний» відсвяткували «День ласуна».

На честь свого дня народження «Артек» підготував ігрову програму «Площа розваг» для учасників Всеукраїнської спартакіади дітей з обмеженими можливостями «Повір у себе».

Увечері на багатій таборі «Лісовий», де зібрався весь «Артек», з танцювальними композиціями виступили команди таборів «Блакитний», «Лісовий», «Морський», «Кипарисовий», «Річковий», «Озерний» і «Янтарний». Дійство відбулося у вигляді хореографічного змагання таборів «Артека». Завершенням дня став концерт зірок і виступ дитячих творчих колективів.

Затемнення десятиліття

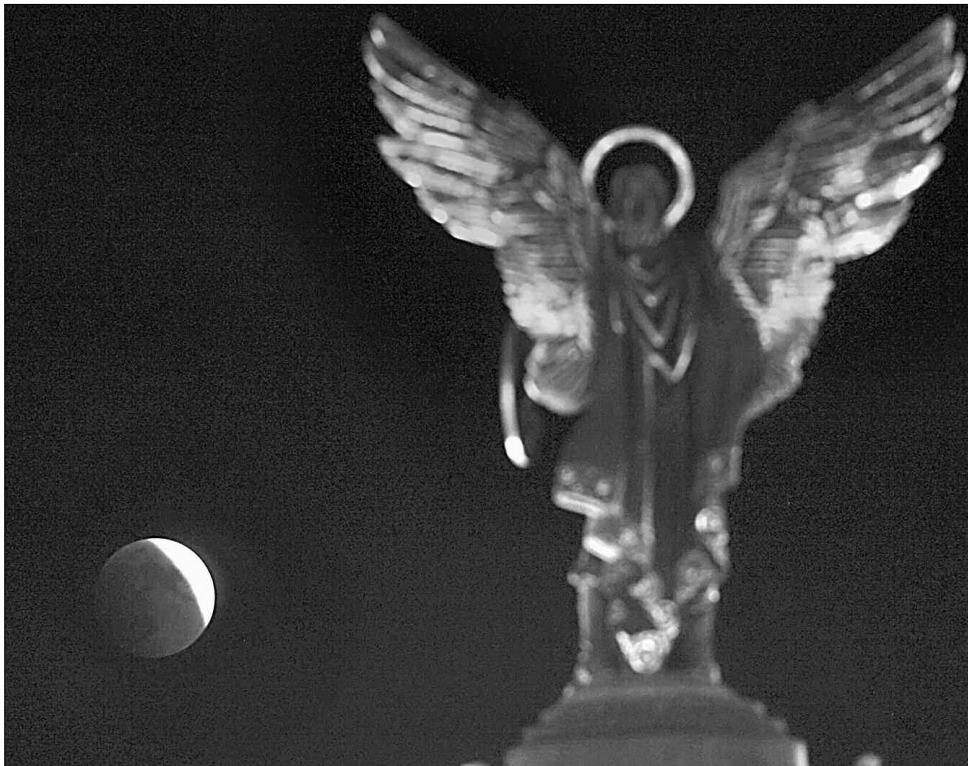
КОСМОС. Попри земну тінь, Місяць не зникає з поля зору

15 червня мільйони жителів нашої планети мали змогу спостерігати за місячним затемненням. Подія досить неординарна, адже затемнення було повним, та й тривало воно понад 100 хвилин. Деякі астрономи охрестили небесне явище затемненням десятиліття — схоже за тривалістю відбулося 11 років тому.

Від початку до кінця таким проявом «космічної механіки» милувалися жителі Австралії, частини Китаю, Індії, Центральної Азії, Близького Сходу та Західної Африки. Однак небагато втратили і європейці, зокрема українці, а також жителі Латинської Америки, які не побачили лише сам початок затемнення.

Напівтіньова фаза розпочалася о 21:22 за київським часом. А за годину розпочалася тіньова — неозброєним оком можна було побачити, як тінь Землі вкриває Місяць. Пік затемнення спостерігався опівночі, а близько першої години ночі фаза затемнення скінчилася. Наступне схоже за тривалістю небесне явище можна буде спостерігати 27 липня 2018 року.

Особливість повних місячних затемнень полягає в тому, що коли тінь нашої планети вкриває

На наступне затемнення чекатимемо сім років

Місяць, він не зникає з поля зору. Частина сонячних променів огинає Землю і падає на супутник планети. Від цього він забарвлюється різними відтінками жовтого та червоного. Цього разу домінував пурпурово-багряний колір з тонами темного помаранчу.

Цікаво, що 2 червня відбулося часткове сонячне

затемнення. Тоді місячна тінь закрила 60% Сонця. А 1 липня очікується ще одне затемнення нашої зорі, яке можна буде побачити лише біля берегів Антарктиди. Отже, протягом місяця планета переживає потрібне затемнення. Астрономи попереджують, що такий собі тріумфірат впливатиме на емоцій-

ний стан та здоров'я людей. Особливо це стосується тих, хто має проблеми із серцево-судинною системою та підвищеним тиском. Тому цього місяця бажано не перевантажуватися на роботі, більше відпочивати, поводитися спокійно та розважливо, уникати конфліктних ситуацій.

ПОДІЇ ТА КОМЕНТАРІ

ДОКУМЕНТИ

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про внесення змін до Переліку посадових осіб, на яких покладається виконання функцій державного експерта з питань таємниць

1. Внести до розділу «Національне космічне агентство України» Переліку посадових осіб, на яких покладається виконання функцій державного експерта з питань таємниць, затвердженого Указом Президента України від 1 грудня 2009 року № 987, такі зміни:

1) назву розділу викласти в такій редакції:
«Державне космічне агентство України»;
2) абзаци «Генеральний директор Національного космічного агентства України» та «Перший заступник Генерального директора Національного космічного агентства України (одна посадова особа)» замінити абзацами такого змісту:

«Голова Державного космічного агентства України;
Заступник Голови Державного космічного агентства України (одна посадова особа)».

2. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

м. Київ
6 червня 2011 року
№ 648/2011

Президент України В. ЯНУКОВИЧ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 9 червня 2011 р. № 600
Київ

Про внесення зміни до Порядку митного оформлення товарів, що ввозяться на митну територію України та підлягають обов'язковій сертифікації в Україні

Відповідно до Закону України «Про організацію та проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу в Україні» Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

1. Внести зміну до пункту 2 Порядку митного оформлення товарів, що ввозяться на митну територію України та підлягають обов'язковій сертифікації в Україні, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 травня 2008 р. № 446 (Офіційний вісник України, 2008 р., № 35, ст. 1171; 2009 р., № 38, ст. 1280, № 59, ст. 2077), доповнивши його підпунктом 7 такого змісту:

«7) як предмети, необхідні для підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу, які до 1 вересня 2012 р. ввозяться на митну територію України у митному режимі імпорту УЄФА, особами, призначеними УЄФА, або учасниками чемпіонату (крім збірної України) та відповідно до закону звільняються від сплати мита.»

2. Ця постанова набирає чинності з дня опублікування і діє до 1 вересня 2012 року.

Прем'єр-міністр України М. АЗАРОВ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 9 червня 2011 р. № 601
Київ

Про внесення змін до переліку товарів, які не можуть поміщатися у режим митного складу, та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України

Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

1. Внести до переліку товарів, які не можуть поміщатися у режим митного складу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2002 р. № 1867 (Офіційний вісник України, 2002 р., № 51, ст. 2302), такі зміни:

абзаци третій, восьмий і дев'ятий виключити;
в абзаци сьомому слова «приватних осіб» замінити словом «громадян».

2. Визнати такими, що втратили чинність, постанови Кабінету Міністрів України згідно з переліком, що додається.

3. Ця постанова набирає чинності з дня опублікування.

Прем'єр-міністр України М. АЗАРОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 9 червня 2011 р. № 601

ПЕРЕЛІК

постанов Кабінету Міністрів України, що втратили чинність

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 серпня 1996 р. № 954 «Про впорядкування діяльності митних ліцензійних складів».

2. Пункт 3 постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 1997 р. № 1495 «Про внесення доповнень до деяких постанов Кабінету Міністрів України» (Офіційний вісник України, 1998 р., № 1, ст. 11).

3. Пункт 3 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2002 р. № 1493 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» (Офіційний вісник України, 2002 р., № 42, ст. 1925).

Народити всупереч діагнозу

СОЦІУМ. Чому лікарі забувають про толерантність, коли йдеться про вагітних з ВІЛ?

Ірина ПОЛІЩУК,
«Урядовий кур'єр»

Вірі діагноз ВІЛ/СНІД поставили ще кілька років тому. Коли жінка завагітніла, незважаючи ні на що вирішила народжувати. Проте прийнявши таке рішення, навіть не підозрювала, що її чекає.

Дитина була здоровою

— Відразу скажу, що я проживаю в Київській області, можливо, у великих містах ситуація дещо інша, — говорить Віра. — Так-от, коли прийшла в жіночу консультацію, щоб стати на облік, мене направили на УЗД. Після обстеження лікарка порадила зробити аборт, оскільки у майбутньої дитини вона виявила патології. За словами медичного працівника, під час обстеження з'ясувалось, що у дитини немає вухок та пальчиків на руках. Та попри все, жінка вирішила народжувати. Це ж моя дитина, навіть якщо в неї і немає пальчиків чи вухок.

Віра не зважила на пораду лікарки і залишила дитину. Проте медики порадили їй лягти на збереження. Пацієнтка дослухалась поради, але в лікарні уважно слідувала за тим, які ліки їй дають.

— Попросила, щоб мені діставали пігулки з пакування, аби бачити, що саме вживаю, — говорить Віра. — Я боялась, щоб лікарі не дали мені ліки, які спровокують викидень.

Віра народила здорову дитину, і всі пальчики на руках та ногах в неї були. І вухка теж.

Складнощі порозуміння

Звісно, не всі лікарі упевджені ставляться до хворих на ВІЛ-інфекцію. Є у нас і острівки толерантності, але, на жаль, таких небагато. І це при тому, що тільки в Києві протягом року народжує 270–280 ВІЛ-інфікованих жінок. Серед них 10–15% наркозалежні, які вживають різні наркотичні речовини.

— Чи не кожна з таких жінок у плані медико-соціального супроводу стикається з кричущими проявами зневажливого ставлення, дискримінації, при-

Фото з сайту healthyfutures.com

Жінка з діагнозом ВІЛ може народити цілком здорову дитину

ниження, відмов у наданні медичної допомоги, — зазначає виконавчий директор Київського відділення Всеукраїнської мережі людей, що живуть з ВІЛ/СНІД, Лада Булах. — Особливо у допологовий період. І це тоді, коли життя жінки і майбутньої дитини безпосередньо залежить від лікаря, який першим повинен розповісти вагітній жінці, як із таким діагнозом жити. Розповісти, що вона може народити здорову дитину і жити довго та щасливо в сім'ї.

От тільки лікарі не завжди можуть компетентно поговорити на цю тему, часто про гуманізм навіть не йдеться. Коли в жінки виявляють ВІЛ-інфекцію, а ще якщо на додачу вона вживає наркотики, ставлення медичного персоналу, а саме лікарів-гінекологів, дуже зневажливе. Особливо коли йдеться про невеличкі міста, селища.

Адже для наркозалежних та вуличних жінок народження дитини — значущий мотиваційний момент до зміни поведінки. Можливо, такі серйозні зміни в їх житті підштовхнуть переглянути своє життя і повернутись додому, налагодити стосунки з рідними й близькими. І саме лікар жіночої консультації в даній ситуації є тією людиною, яка фактично може керувати долею пацієнтки і її майбутньої дитини. Натомість деякі гінекологи, почувши про ВІЛ, навіть медичну картку не хочуть брати в руки і відразу ж направля-

ють до Центру СНІДу. Звісно, що в цьому центрі їм нададуть допомогу, але коли йдеться про вагітність, це вже робота районних жіночих консультацій. Але жінки з таким непростим діагнозом часто навіть йти й ставати на облік у таку консультацію не хочуть, оскільки знають про зневажливе до них ставлення.

Приємні зміни

Разом з тим є й приємна новина. За останні роки ситуація в країні все-таки змінилась у кращий бік. Скажімо так, ставлення до жінок з таким діагнозом все ще не настільки толерантне, як в інших країнах, але дедалі більше лікарів з розумінням ставляться до таких хворих.

За результатами дослідження, проведеного в 2009–2010 роках організацією HealthRight International,

ТОЧКА ЗОРУ

В'ячеслав КАМІНСЬКИЙ,
головний гінеколог МОЗ,
директор Київського міського центру
репродуктивної перинатальної медицини:

— Ми доволі активно співпрацюємо із громадськими організаціями і усіма, хто хоче допомагати пацієнтам із ВІЛ-інфекцією. Але я хочу сказати, що це питання набагато об'ємніше й серйозніше, ніж звичайне ставлення лікарів у жіночій консультації до ВІЛ-позитивних жінок. Більше того, зауважу, що не завжди навіть у торговельному центрі до здорових людей продавці ставляться толерантно. Тому акцентувати увагу на тому, що десь хтось не так повісив, не варто. Адже в нас теж багато проблем, у тому числі й фінансового плану. Хоча ми й намагаємось їх вирішувати, звісно, в міру своїх можливостей. Наведу один приклад. До нас звернулась вагітна жінка, яка мала позитивний ВІЛ-статус і ще низку хвороб — туберкульоз, гепатит. Вона народила дитину, а самі пологи пройшли успішно. Ми її підлікували, витративши 80 тис. грн, при цьому вона нічого не платила.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПРИЗНАЧИВ:

Варварську Тетяну Володимирівну — заступником генерального директора Українського національного інформаційного агентства «Укрінформ»;

голову Державної санітарно-епідеміологічної служби України **Пономаренка Анатолія Миколайовича** — головним державним санітарним лікарем України.

ЗВІЛЬНИВ:

Манукала В'ячеслава Олександровича — з посади заступника голови Державної гідрометеорологічної служби згідно з його заявою та виходом на пенсію 14 червня 2011 року;

Марич Ірину Іванівну — з посади заступника голови Державної адміністрації морського і річкового транспорту згідно з її заявою;

Риженка Сергія Анатолійовича — від виконання повноважень головного державного санітарного лікаря України;

Бондаренка Олександра Миколайовича — з посади начальника Державної архітектурно-будівельної інспекції у зв'язку з ліквідацією цієї інспекції (пункт 1 частини першої статті 40 Кодексу законів про працю України) згідно з його заявою 14 червня 2011 року;

Качку Тараса Андрійовича — з посади першого заступника директора Державного департаменту з питань адаптації законодавства у зв'язку з переходом на іншу роботу;

Михайлова Олександра Олександровича — з посади першого заступника начальника Державної інспекції з контролю якості вугільної продукції у зв'язку з ліквідацією цієї інспекції (пункт 1 частини першої статті 40 Кодексу законів про працю України);

Володіна Володимира Васильовича — з посади заступника начальника Державної інспекції з контролю якості вугільної продукції у зв'язку з ліквідацією цієї інспекції (пункт 1 частини першої статті 40 Кодексу законів про працю України).

ПОДІЇ ТА КОМЕНТАРІ

Віктор Некрасов і ми

ПАМ'ЯТЬ. Сьогодні, сто років тому, в Києві народився всесвітньо відомий письменник Віктор Некрасов

Людмила ЯНОВСЬКА,
«Урядовий кур'єр»

В анекдоті брежнєвської доби «Ти воював на Малій землі чи відсиджувався в окопах Сталінграда?» — прозорий натяк на дві книги про Велику Вітчизняну. Одна — «генсекова». Автор повісті «В окопах Сталінграда» — киянин Віктор Некрасов, учасник Сталінградської битви, офіцер-сапер, за своє «відсиджування» у фронтових окопах упродовж 1941-1944 років (1945-го демобілізований після поранення) нагороджений медалями «За відвагу», «За оборону Сталінграда», орденом Червоної Зірки. Він написав неприкрашену правду про війну, яку не зміг заперечити навіть Сталін. Сталінська премія. Переклад на 36 мов. Кілька мільйонний наклад. Фільм «Солдати» за цією повістю, відзначений премією Всесоюзного кінофестивалю. Всесвітня слава.

Зовсім іншою була реакція на дорожні нариси Віктора Некрасова «По обидві сторони океану» в журналі «Новий мир» наприкінці 1962 року, де правдиві, як і про війну, його враження від Італії, США і Франції. Звинувачення в «низькопоклонстві перед Заходом» у розгромній

Галина Некрасова, Вадік Кондирев, Віктор Некрасов, Міла Кондирева (Київ 1973 р.)

статті журналіста-міжнародника Мелора Стуріа «Турист із ципком» в «Известиях». Таврувальні слова Хрущова. Шельмування, що тривали роками, обростаючи як снігова лавина. Перестали друкувати. Вилучили книжки з бібліотек. Виключили з партії, зі спілок письменників і кінематографістів. 42 години поспіль обшукували квартиру...

У вересні 1974 року Віктор Некрасов був змушений емігрувати. 3 вересня 1987-го помер у Парижі.

Він згадував на чужині покійну маму: «Ее мне больше всего не хватает — ее ясности, веселости, доброжелательности ко

всем. Даже к Хрущеву. «Знаешь, я очень волнуюсь за него, как бы с ним чего не вышло — со всеми, кто тебя обидит, всегда что-нибудь происходит. Маршал Жуков запретил твой фильм «Солдаты», вот его и уволили. Ох, боюсь я за Никиту...» (Он незадолго до этого обрушился на меня за мои очерки об Америке и Италии). Потом, когда Хрущев действительно пострадал (за меня, конечно!), все вздыхала: «Может, ему, как пенсионеру, разрешат все-таки два месяца в году работать. Ведь он такой деятельный и так поговорить любит...»

А про Віктора Некрасова згадав, на прохання

«Урядового кур'єра», Лесь Танюк: «Мене дуже бентежило, що він чортихався України. Я з ним сперечався на цю тему при зустрічах у Москві. Що є різні України: Леся Курбаса, Івана Дзюби, Ліни Костенко — і Корнійчука, Підгорного, Скаби. І про це я пишу в есеї «Віктор Некрасов і Україна». Що таке його мінуси, і що таке мінуси цієї України, яка його відкидала. Що все-таки треба тунель копати в різні боки, щоб не розійтися. Якщо живеш тут, то маєш розуміти всі українські проблеми. Але й Олесь Гончар, і Микола Бажан не завжди розуміли Некрасова. І це проблема досить складна для України. Треба знайти ключ, у якому це збагнути. Для мене надзвичайно важливо, щоб Некрасова сприйняли зараз саме як людину бунтівну проти цієї України, що його гнобила, проти якої виступали і ми, шістдесятники».

Є різні України. Правдиві книги Віктора Некрасова і життя, в якому він не прогинався під «малі землі» можновладців. Повчальна доброзичливість його мами. Є чим пишатися: Віктор Некрасов був киянином, нашим співвітчизником.

«Шпигун» мимоволі

Оксана ГОЛОВКО,
«Урядовий кур'єр»

ЗАЛЕТІВ. Достеменно не відомо, завдяки дивній оказії чи примхам погоди кілька днів у новинах провідних агенцій говорили про українську глибинку, однак випадок тут стався цікавий: громадянин Республіки Польща Адам М., дев'ятнадцятирічний студент Військово-технічної академії імені Ярослава Домбровського, нібито збившись з курсу, увечері 13 червня посадив свій дельтаплан біля села Любохини Старовижівського району Волинської області.

Один з очевидців розповів місцевій газеті, що літальний апарат приземлився на околиці його керманич одразу ж звернувся за допомогою до мешканців крайньої хати — попросив викликати правоохоронців.

Згодом з'ясувалося, що родом Адам з Варшави, там живе, навчається і вже два роки є членом столичного аероклубу. Під час чергового польоту, звично набравши висоту, юнак поринув у вільний політ, а потім утратив маршрут. До всього, потрапив у повітряні скупчення. Зрозумівши, що заблукав, здійснив посадку.

Закордонного паспорта при собі у поляка, звісно, не було, а були лише студентський квиток і водійські права, за допомогою яких і встановили його особу. Далі порушника взяли під опіку оперативні та слідчі органи, які, сподіваємося, в усьому розберуться.

А людям старшого віку те, що сталося з польським студентом, мабуть, нагадало події 1987 року, коли в Москві на Красній площі сіла легкомоторна «Сесна» німця Матіаса Руста. Ця подія не тільки стала сенсацією для всього світу, а й призвела до звільнення з посад верхівки радянського генералітету, яка виявилася нездатною забезпечити надійність протиповітряної оборони країни.

ОГОЛОШЕННЯ

2 червня 2011 р. Господарським судом АР Крим (суддя Іллічов М. М.) по справі про банкрутство № 2-12/2669-2010 було розпочато ліквідаційну процедуру відносно Сільськогосподарського виробничого кооперативу «Красна поляна» (ЄДРПОУ 30833679, адреса: 96430, АР Крим, Чорноморський район, с. Красна поляна, вул. Леніна, 5), ліквідатором призначений — Долгоруков Євгеній Геннадійович (ліцензія АВ 158541, адреса для листування: 95013, м. Сімферополь, вул. Дм. Ульянова, 24, кв. 67).

«Щороку в країні від отруєння алкоголем гине 9-11 тисяч людей»

Головний токсиколог МОЗ, завідувач Українським центром дитячої токсикології, інтенсивної та еферентної терапії НДСЛ «Охматдит» Борис ШЕЙМАН

Як це не дивно звучатиме для батьків, але влітку більшість дітей отруюються не морозивом чи фруктами, а... алкоголем. Адже поки дорослих немає вдома, малеча без нагляду може випити міцного напою. Результат таких досліджень — отруєння і «відпочинок» в лікарні. Як запобігти цьому? Про це у розмові кореспондента «УК» з головним токсикологом МОЗ, завідувачим Українським центром дитячої токсикології, інтенсивної та еферентної терапії НДСЛ «Охматдит» Борисом Шейманом.

УК Борисе Семеновичу, за вашими спостереженнями, чим українці отруюються влітку?

— Перше місце я б віддав алкогольним напоєм. В Україні від отруєння ними щорічно гине 9-11 тисяч людей, і це при підтвердженню діагнозу отруєння етиловим спиртом. Серед найпоширеніших причин отруєнь у

дітей, які призводять до смерті, — рослинні отрути. Як правило, гриби (отрута вибірково вражає печінку та нирки).

Можливо, когось це здивує, але дуже часто до нас потрапляють діти, які скуштували побутову хімію. Адже весна-літо — пора ремонтних робіт в квартирах та будинках, дорослі закуповують хімічні речовини чималими партіями і не вважають за потрібне десь їх ховати, тому всі вони доступні для дітей. Щорічно до нас звертаються батьки з дітьми, які отруїлися побутовою хімією. Ще хочу сказати, часто дорослі навіть не замислюються над тим, що не варто зберігати той же оцет в пляшці з-під лимонаду, адже дитина бачить знайомий напис, бере пляшку і п'є.

УК Якою побутовою хімією найчастіше отруюються діти?

— Переважно це розчинники — речовини, які можуть «обпа-

лити» внутрішні органи. Йдеться не лише про будівельні матеріали, а й засоби для миття, приміром, плити, мийки... Коли дитина чи доросла людина ковтнула таку речовину, вона пошкоджує рот, шлунк, стравохід. Якщо це отруєння першого чи другого ступенів, ризик розвитку кровотечі мінімальний. Проте нам не вдавалось врятувати дітей від опіку третього ступеня — кровотечу практично не можна було зупинити.

УК Якщо дитина все-таки випила щось не те, що потрібно батькам зробити в першу чергу?

— Кожен вид отруєнь має свої специфічні прояви. Проте навіть з легким отруєнням ми госпіталізуємо дітей. Оскільки алкоголь потрапив в організм через шлунково-кишковий тракт, то чим раніше «евакуємо» цю речовину із шлунка і кишківника, тим менша доза потрапить у кров. Симптоматика і прогноз багато в чому залежатимуть не тільки від дози алкоголю, а й від того, що саме було випито. Адже це може бути і метанол, і деревний спирт або щось інше.

Якщо після випитого дитина втратила свідомість, її негайно потрібно доправити до лікарні, де фахівці займуться промиванням шлунка, а також трохи «почистять» кров. Якщо дитина

ДОСЬЄ «УК»

Борис ШЕЙМАН. Народився в 1955 році у місті Дніпродзержинську. В 1972 р. вступив до Львівського державного медичного інституту на педіатричний факультет. У 1978 році закінчив навчання і почав працювати у львівському «Охматдиті» на посаді лікаря анестезіолога-реабілітолога. У 1981 році переїхав до Києва, де працював у київському «Охматдиті» на посаді лікаря анестезіолога-реабілітолога, ординатор відділення реанімації. В 1986 році призначений завідувачим Республіканським центром токсикології. У 1989-му — головний дитячий токсиколог МОЗ України. З 2006 року — головний токсиколог МОЗ України.

при свідомості, потрібно дати їй випити максимальну кількість спеціально підготовленої води, щоб викликати блювоту. Для приготування такого настою беремо одну чайну ложку кухонної солі і розводимо в літрі води. Проте для встановлення кінцевого діагнозу все-таки варто показати малечу лікарю.

УК А яка кількість алкоголю небезпечна для життя дитини?

— Найчастіше ми стикаємось із так званим «першим прийомом», коли малеча вперше собі дозволила скуштувати алкоголь. У цьому випадку важко щось казати про небезпечні дози, інколи достатньо і однієї маленької чарки. Нещодавно до нас привозили чотирирічну дитину, яка була абсолютно п'яна і не могла встояти на ногах. Як пізніше з'ясувалося, поки батьки проводжали гостей, дитя

схопило цукерку з лікером, з'їло половинку і це так подіяло на ще несформований організм. Саме тому я закликаю батьків пояснювати дітям, що таке алкоголь і чому його не варто вживати.

УК Поясніть, які сезонні продукти ви включили до переліку найбільш ризикованих?

— Якщо ми говоримо про отруєння хімічними речовинами, то в першу чергу йдеться про ранні овочі й фрукти. А точніше, про огірки і кавуни. Зараз, щоправда, ситуація з цими овочами і ягодами поліпшилась, бо, на мою думку, добрива дорого коштують і не всі господарства можуть дозволити собі їх використання. А якщо ними і «підгодовують» ґрунт, то не настільки щедρο, як це було раніше.

Катерина БРАТКО,
«Урядовий кур'єр»

ОСОБИСТОСТІ

Він з тих, хто наближав незалежність

ДАТА. Видатному досліднику і розробнику українських надр, одному з лідерів геологічної науки в Україні, званому державному діячеві Петру Шпаку 17 червня виповнилося б 80

Анатолій ВІНСКЕВИЧ
для «Урядового кур'єра»

Про деяких визначних людей говорять, віддаючи їм шану, в минулому. Заслуги Петра Федоровича Шпака, хоча, на жаль, і немає його з нами, навпаки, нині є надзвичайно актуальними і мають прислужитися саме майбутньому. Складні газові відносини із північним сусідом та й загальні ознаки енергетичної кризи у світі знову і знову повертають колег та наступників Петра Шпака до його розробок і задумів.

Працював на майбутнє

— Якби Петро Федорович був нині живий, — каже президент НАН України Борис Євгенович Патон, — Україна не мала б сьогодні таких проблем із постачанням газу. Його роботи щодо визначення стратегії пошуків вуглеводневої сировини та умов повного забезпечення нею потреб народного господарства України не втратили своєї актуальності. Якби на початку нашої незалежності значні зусилля були спрямовані на освоєння розвіданих Петром Шпаком запасів газу в Чорному й Азовському морях, ми сьогодні могли б говорити про енергетичну незалежність України.

Під керівництвом Петра Шпака були розроблені Державні програми з освоєння ресурсів Чорного й Азовського морів (1995 р.), Національна програма «Нафта і газ України до 2010 року» (1993 р.). Саме їх реалізація за нинішніх непевних відносин у газонафтовій галузі могла б відчутно позбавити Україну енергетичної залежності. Історія знала вже такі приклади. У 1975-му внаслідок низки геологічних відкриттів видобуток газу сягнув 68,3 млрд метрів кубічних, тобто перебував на рівні споживання нинішньої України.

Наймолодший міністр

Свою галузь Петро Шпак знав досконало — і як науковець, і як практик. Він подолав шлях від рядового геолога до міністра геології України, директора Інституту геологічних наук НАН України. Працював безпосередньо на нафтових промислах Західної України — інженером, головним інженером, директором контори буріння, — керівником Главку з пошуку і розвідки нафтових і газових родовищ в Україні. У жовтні 1967 року очолив

Він був фахівцем, державним діячем, патріотом

міністерство геології. Йому тоді виповнилося лише 36 років, тож був на такій посаді наймолодшим. Поважні міністри між собою жартували, що тепер серед них є новий «зелений» міністр. На цій посаді Петро Шпак працював 15 років.

Крім нафтогазових родовищ, він почав займатись розвідкою вугленосних районів Донбасу, залізних та марганцевих руд на півдні України, золоторудних родовищ у Закарпатті, мінеральних вод типу «Нафтуся» у Хмельницькій і Тернопільській областях. Родина — дружина і дві донечки — практично не бачила його вдома — багато їздив у відрядження, хотілося бачити все на власні очі.

Паливно-енергетичному і металургійному комплексам народного господарства постійно бракувало мінерально-сировинних ресурсів, прискореного зростання обсягів пошуково-розвідувальних робіт на газ, нафту й вугілля, на руду й нерудні копалини. Завдяки Петру Федоровичу прискорені темпами оновлювалися інфраструктура геологічної галузі, нарощувався її технічний та технологічний потенціал, проводилася широкомасштабна розбудова соціальної сфери, поліпшувалися умови праці.

І дуже поталанило Україні, що саме в цей час на чолі міністерства геології стояв такий досвідчений фахівець, здібний державний діяч і організатор як Петро Шпак. Безпосередньо під його керівництвом і за його участі відбувалися пошуки, вивчення і відкриття унікальних родовищ газу, нафти, залізних руд, завершилася розвідка й освоєння нових вугленосних районів Західного Донбасу, Велико-Токмацьких марганцевих руд, цеолітів Закарпаття тощо. Щорічний обсяг пошуково-розвідувального буріння становив понад 640 тис. метрів, тобто майже в 10 разів більше, ніж тепер.

«На тлі жалюгідного стану сучасної вугільної

промисловості та нафтогазового комплексу здаються просто недосяжними обсяги видобутку корисних копалин: в 1975 р. вугілля — 217 млн тонн, газу — 68 млрд м³, нафти — майже 15 млн тонн. І це не була манна небесна. За скупими рядками статистичних звітів стояла її величність Праця, невтомна, копітка, мозольна, а ще розум, енергія й наснага таких людей, галузевих маршалів, як Петро Федорович Шпак, — зазначає колишній прем'єр-міністр України (1990-1992 рр.) Вітольд Павлович Фокін.

Як гірничий інженер, я може, краще за інших розумів його прагнення залучити до пошуково-розвідувальних робіт досягнення світової галузевої та фундаментальної науки, тому й підтримував його при розробці поточних і перспективних планів. Зокрема, ми разом витримали тиск і зламали опір тих, хто не бачив сенсу у фінансуванні пошукових робіт і вивченні родовищ вуглеводневої сировини на шельфах Азовського й Чорного морів.

Пригадую, як після багатогодинної дискусії ми вийшли з кабінету одного з високих начальників і Петро Федорович, втираючи спітнілого лоба, тихо промовив: «Дякую, Вітольде Павловичу. Сьогодні ми добре попрацювали на майбутнє».

Вважаю, що й зараз, а може, саме зараз ці слова набувають особливої актуальності. Адже розпочаті підприємствами «Кримгеологія» і створеного у 1978 р. за ініціативою Петра Федоровича Шпака «Чорноморнафтогазпрому» пошуково-розвідувальні роботи завершилися відкриттям понад 300 локальних позитивних структур, з якими нині пов'язується майбутнє енергетики Криму і півдня України.

— Петра Федоровича вирізняла багатогранність: він працював і діяв як вчений, державний діяч, керівник цілої галузі України, професіонал і патріот, — згадує колишній державний діяч Юрій Єльченко.

Ми багато говоримо тепер про те, що громадянин України, вже не кажучи про керівника будь-якого рівня, має бути справжнім патріотом України. Таким був Петро Федорович. Тут хочу відзначити своєрідне поєднання моралі і професії. Адже він, учений високого злету, вивчав землю, землю українську, землю своїх дідів і прадідів, онуків і правнуків. Петро Федорович шукав у цій землі (і з наукової, і з практичної точки зору) корисні поклади — корисні для України, для людей, щоб покращити якість їхнього життя. І, звичайно, для більш ефективного ведення народного господарства, тобто для того, щоб мати власні ресурси і не залежати від інших держав.

Не злякався немилої «верхів»

Він активно відстоював національні інтереси України, наполягаючи, щоб наші запаси використовувалися виключно для власних потреб країни, а не транспортувалися в країни так званого соціалістичного табору. За що поплатився. Керівництво Радянського Союзу не пробачило такого вільномудства.

Свого часу Петру Шпаку пропонували роботу у Москві, першого заступника міністра геології, а трохи пізніше — заступника міністра газової промисловості СРСР. Зіславшись на погане здоров'я, він відмовився від обох пропозицій, та й не хотів їхати з України і покидати батьків. За словами дружини, тоді в ЦК Петру Федоровичу сказали, що ще ніхто не відмовлявся від роботи в Москві, тим паче, запропонованої ЦК КПРС. «А ви відмовились, бо від вас пахне націоналістичним душком». Шпака охрестили «впертим хохлом», і він потрапив у немилість.

Професіонал — усюди професіонал

З 1982 року Петро Шпак переходить на наукову роботу, працює в Інституті геологічних наук Академії наук України, з 1992 року — директором. І на науковій ниві здобуває визнання. 1989 року йому присуджується премія імені Вернадського, наступного року обирається членом-кореспондентом Академії наук України, а 1996 року — академіком Академії гірничих наук України. Лідер української геологічної науки, він керує створенням Національної програми «Нафта і газ України до 2010 року».

— У нього ще замолоду був бойовий девіз: «Краще в 40 років згоріти, ніж до 60 тліти». І він усе своє свідоме життя горів на роботі. Як справжній Шпак — птах, який весь час у польоті, на висоті, у нього не було часу на розкачування, він поспішав жити. «Хто народжений літати, повзати не буде», — цей вислів повністю відповідав характеру чоловіка, — згадує дружина Марія Михайлівна. — В останній рік свого життя Петро Федорович багато й інтенсивно працював. І чим більше занурювався в роботу, тим більше був задоволений. Я завжди дивувалась: звідкіля в нього береться стільки завзятості й енергії для роботи?! Він майже не відпочивав і весь час над чимось трудився. Я, звичайно, сварила його за такий напружений режим роботи, радила йому більше відпочивати, але він на це відповідав: «Марусю! Не намагайся мене переробити. Це мій стиль, і я буду активно працювати до тих пір, доки буду потрібний людям».

За плідну практичну і наукову працю Петрові Шпаку було присуджено чотири Державні премії СРСР і України в галузі науки і техніки, а в 1975 р. присвоєно почесне звання «Заслужений геолог УРСР», у 1981 р. — «Почесний працівник газової промисловості СРСР», в 1982 р. — «Почесний геологорозвідник СРСР». Він нагороджений двома орденами Червоного Прапора і багатьма іншими відзнаками.

Петро Федорович, кажуть колеги, мав феноменальну пам'ять і хоч би про що його спитали, він завжди мав готову відповідь. Ніколи не гордував проконсультуватись з колегою чи другом, якщо сам чогось не знав. Дуже не любив ледарів, брехливих і нечесних людей. Сам ніколи не марнував часу на дрібниці, ніколи не дармував і навіть на відпочинку працював над статтями, а також вивчав англійську мову. Був пунктуальний і точний, любив порядок в усьому. Ніколи не запізнювався на зустрічі чи засідання, завжди дотримувался даного слова.

По-сучасному ми назвали б менеджерськими корисними порадами ті настанови, які чули від Петра Федоровича його молодші колеги. Вчив він і свого молодшого брата Василя:

— Бувало, щось порадиш, — пригадує Василь Федорович, — а потім наказує: прийдеш через кілька днів доповісти, як у тебе вийшло. Іноді, було, закрутишся і не прийдеш в обумовлений строк. У таких випадках брат дуже сердився, казав: «Я чекав

тебе, витрачав свій дорогий час, а ти не прийшов. Так не годиться, привчайся тримати слово, від цього виграє твій авторитет».

У пам'яті земляків

Наскільки мав можливість, настільки Петро Федорович допомагав людям, своєму рідному селу на Хмельниччині, школі, району. Здібним сільським дітям сприяв при вступі до престижних вишів, а випускникам радив, як знайти перспективну роботу. Передавав такі свої навички усій родині, яка допомагала під час будівництва церкви у рідному селі Дашківці.

Але Петра Федоровича немає з нами: його серце, що звикло працювати на підвищених обертах, при постійних перевантаженнях, дало збій у 2002 році...

Після смерті по людині залишаються діти, онуки і добрі справи, зроблені нею, та світла пам'ять рідних, друзів, колег по роботі.

— Я не раз відчував: Петро мене, як наймолодшого, дуже любив і водночас ставився до мене вимогливо. Особливо він слідкував за моїм професійним зростанням і радів, що наздоганяю його як по службі, так і в науковій роботі. За його життя я став заступником міністра, захистив кандидатську дисертацію, — пригадує Василь Шпак.

Пам'ятаю, навесні 2002 р., вже перебуваючи в тяжкому стані, він дуже переживав за мене, коли я балотувався у народні депутати України по виборчому округу № 190 Хмельницької області. Він буквально зі сльозами на очах говорив: «Дуже шкода, що я захворів і не можу тобі допомогти, адже я міг би прийти до наших земляків і більше, ніж будь-хто, розповісти людям про тебе, про нашу родину».

Добре пам'ятаю як брат перед операцією написав мені листа, в якому прохав: «У разі моєї смерті прощу тебе, Василю, бережи нашу родину і поховай мене на рідній землі». Ми з Марією Михайлівною виконали його побажання.

До вісімдесятиріччя колеги, друзі з Інституту геологічних наук Академії наук України, де працював Петро Шпак, провели урочистості, присвячені пам'яті великого державця, громадянина, патріота, а жителі села, де він народився, планують назвати його іменем школу, де навчався, щоб сільські діти знали, яких життєвих висот може досягти виходець із їхнього села, озброївшись доброю настирністю, цілеспрямованістю та працелюбством.

«ЗЕЛЕНА» ЕКОНОМІКА

Від плуга залізного — до «біологічного»

(Закінчення.
Початок на стор.1)

У кабінеті Семена Антонця висить портрет Терентія Мальцева — рільника-новатора з уральської глибинки Росії. Познайомився з цією неординарною людиною на початку 70-х — і зав'язалася міцна дружба.

«Не нашкодь!»

Не раз бував Терентій Семенович у Михайликах. В офісі підприємства на видних місцях можна прочитати його мудрі вислови про землю. Семен Свиридонович просить звернути увагу на таке: «Не буває творення без руйнування. І навпаки. У природі творення домінує над руйнуванням. А діяльність людини цей закон порушує. Природна родючість ґрунту падає. Вину за це люди на себе повинні взяти. Не природа винна — ми! Наука намагається підремонтувати ґрунти, а треба навчитися створювати їх заново. Землеробство — це що? Землю робити! Нас же треба називати землекористувачами — ми лише використовуємо землю. Пора б землеробством зайнятися! Самі землю робити не можемо — повинні природі допомогти! Учитися керувати творенням і руйнуванням».

— Цитата зі статті «Філософія землеробства», — каже Антоненко. — Мальцевське «не нашкодь» я взяв на озброєння на все життя. Останні три десятиліття присвятив вивченню процесів творення ґрунту і, власне, творенню землі. На зорі запровадження ґрунтозахисних технологій далеко не всі розуміли (у тому числі і я), чому не можна орати чорноземи завглибшки до 50-60 см. Коли почали застосовувати безпліцевий обробіток ґрунту, на власні очі переконався, що справді виходить краще, бо зберігається волога, зменшується кількість бур'янів, поліпшується пухкість землі, а в підсумку зростає врожай. Ознайомлюючись із закономірностями ґрунтоутворення, я дедалі більше переконувався: втручання людини в цей процес має бути мінімальним. Відмирання коріння і стебел відбувається природним шляхом, ми ж плугом перекидаємо все з ніг на голову. Плуг порушує закон творення, про який говорив Мальцев. Він перевертає верхній шар, той самий, що, за висловом Терентія Семеновича, «є своєрідною лабораторією, кухнею, де готується і створюється про запас їжа», тобто пожива і волога для сільськогосподарських культур...

У середині 70-х жодне поле в Михайликах уже не лякали плугом — обробляли безвіддально. А згодом повністю перейшли до обробітку ґрунту на 5-7 см, тобто на глибину загортання насіння. Під усі без винятку культури. Таким чином обрали прийнятну для природи технологію, яка має ще й біологічне значення, бо тут уже давно не застосовують ні мінеральних добрив, ні гербіцидів. Від плуга залізного перейшли до плуга «біологічного».

Як перехитрити бур'яни

— До органічного землеробства, — наголошує Семен Свиридонович, — звернулися не для прибутків (хоча воно й прибуткове), а заради ідей: аби не отруювати людей і природу.

В «Агроєкології» щоденно продають до 30 т молока, щорічно виробляють 900 т м'яса — все екологічно чисте, без найменших слідів пестицидів, бо їх не застосовують у процесі виробництва кормів. Стабільно вирощують високі врожаї — зернових, наприклад, за останні три роки збирали не менше 50 ц на гектар — теж без гербіцидів (у тракторних таборах жодного обприскувача не знайти). Звісно, могли б мати й кращі показники, одержувати надприбутки — варто лише ски-

багато, впадає в азарт і вбиває набагато більше особин, ніж може з'їсти. А головна особливість його в тому, що не піддається штучному розведенню, живе тільки в чистому ґрунті. Де вносили гербіциди, там його немає».

У навколишній природі панує екологічний баланс. Кількість шкідників регулюється без усіляких штучних допінгів. Комахи самі знищують одна іншу. Вже й присадібних садків у селах ніхто не обприскує — немає потреби. А в господарстві і від

1,8 т поживних решток (солома, гичка, стебла), що в перерахунок на гній становить 9 т на гектар, плюс 2,5 т сидератів (еквівалентні 4 т гною). Таким чином, на гектар посівної площі дають приблизно 25—26 т органіки. Де ще таке в Україні побачиш? Після косовиці озимої пшениці пускають дискові борони, аби стерню злущити. Неглибоко змультувавши стерню, сприяють активній життєдіяльності біоти. Згодом на полі з'являється падалиця, разом з нею проростають

гниє, покривається пліснявою, а це рай для грибків та іншої біоти — творців родючості.

Пам'ятає Мальцевське: «Ми повинні бути землеробами, а не землекористувачами»?

Сидеральні добрива прекрасно збагачують ґрунт органічними речовинами. Під впливом мікроорганізмів рослинні рештки розкладаються і перетворюються на гумус. Мінеральні речовини (наприклад, фосфор, який витягується корінням із глибоких шарів ґрунту) стають доступними для засвоєння рослинами. Поліпшуються водний і повітряний режими ґрунту, він оздоровлюється років на 5—6. Вирощування сидератів порівнюється до внесення 15—20 т якісного гною, причому сидерати удвічі дешевші. Плекають ще горох, жито, гірчицю, ріпак... На думку Семена Антонця, сидерат має складатися з багатьох видів рослин. Щоб мікроорганізми, черв'яки добре працювали, для них потрібне різнотрав'я. З однієї квітки букета не вийде.

А Михайлики приймають делегацію за делегацією — потік охочих перейняти досвід не зменшується. Навіть з Австралії, Нової Зеландії, Японії, не кажучи вже про ближнє зарубіжжя. Вчитися тут є чого: хлібороби «Агроєкології» створили своєрідний захисний шар, який надійно оберігає землю від морозів, посух, ерозії та інших лих, створили ідеальні умови для існування в ґрунті корисних мікроорганізмів, комах, жучків, черв'яків. Вони на практиці довели, що можна повністю перейти на «зелену» економіку, можна відтворити родючість землі. Захисна біологічна система сприяє прискоренню процесів ґрунтоутворення, зростання гуміфікації органічної речовини. Припинивши обертати скибу, залишаючи на поверхні поля нетоварну частину врожаю, у виробничих умовах змоделювали дерновий процес ґрунтоутворення. На площі понад 8 тис. га утворилися стійкі агроландшафти.

Отже, можна без плуга і без хімії?!

Побаченим в «Агроєкології» вражені аграрії з далекої Киргизії

нути капелюха перед хімією, перепросити інтенсивні технології. Проте С. Антоненко свідомо не йде на це.

— Часом виникне проблема на якомусь із полів — пруть бур'яни, мов несамопити. Але навіть думка не з'явиться попросити сусіда, щоб обприскав. Моя ідеологія в іншому: аби люди їли нормальну природну продукцію. Страмовисько — жити на чорноземах і вживати хліб, цукор з отрутами.

Агрономи, механізатори замінили хімію високою агротехнікою. Добре вивчивши біологію бур'янів, знають, як їх перехитрити. Не допускають, аби небажана рослина випередила у своєму розвитку посівну культуру. Знищують бур'яни перевіреною багаторічним досвідом системою агротехнічних заходів. Поля боронують, культивують. На деяких, відведених під «зелені» пари, бур'яни... спеціально вирощують. Підростуть — прилущать, знову підростуть — знову прилущать. Разів п'ять за сезон. У чистій землі існують ідеальні умови для корисних мікроорганізмів та комах, які є надійними помічниками в боротьбі з не менш капосними ворогами — шкідниками, хворобами рослин. Важко повірити, але тут справді майже немає шкідників. Десятою дорогою обходять поля совки, інші небажані гості. Хіба довгоносок про себе нагадає...

Якось у господарстві побував міністр екології Польщі. У полі він оглядав посіви і знайшов жука, якого не сподівався побачити, — жукелицю-вовка. Від радості кинувся обіймати Антонця: «Я далі не поїду, мені досить побаченого», — вигукнув. — Це просто диво. Цей жучок — особлива жукелиця, яка поїдає комах-шкідників. Коли здобичі

синтетичних добрив відмовилися. Чим замінили їх? Адже ґрунтове життя, як і будь-яке інше, потребує живлення...

З однієї квітки букета не вийде

У землеробстві існує принцип повернення елементів, винесених з урожаєм. Повернення може відбуватися за рахунок мінеральних добрив або значною мірою — необхідних елементів, що є в добривах органічних, а також — у нетоварній частці урожаю. За Володимиром Вернадським, ґрунт є біосонним тілом і населений численною ґрунтовою біотою, яка потребує енергії для свого життя. Така енергія надається у вигляді органічних і поживних решток. Коли останні спалюють, а добрива не вносять, джерелом енергії для ґрунтової біоти слугує сам гумус. Родючість ґрунту тоді різко падає.

— Життя на Землі зародилося і триває завдяки природним чинникам, енергії Сонця — передусім, — нагадує Семен Антоненко. — Вона сприяє нам і в вирощуванні врожаю. У верхньому шарі ґрунту має бути пожива. Де її брати, коли гною не вистачає? З рослин! Сьогодні завдання людини — ефективно використати сонячну енергію. Рослини на полі беруть ту енергію, розвивають кореневу систему, вона нагромаджується в ґрунті — з одного врожаю, другого, п'ятого, десятого... Зібрали пшеницю, ячмін, інші культури — виростає падалиця, бур'яни. То теж пожива біоти — різних мікроорганізмів, черв'яків, грибків, водоростей...

Технологія органічного землеробства в господарстві передбачає внесення на гектар сівозміни 13—14 т напівперепрілого гною,

бур'яни. Вони хліборобів не лякають. Поле зеленіє, набирає енергії, удобрюється. Пригорнутий бур'ян працює на родючість.

Однак головний фактор накопичення поживи — багаторічні трави. У зв'язку з відмовою від внесення мінеральних добрив під ними довели до 800 га. Використовують еспарцет, люцерну, вику... У них розвинена коренева система, яка добре розпушує ґрунт. Біля коренів розвиваються бульбочкові бактерії, вони засвоюють азот з повітря, збагачують ґрунт живим, органічним азотом. Тому й відпадає потреба в штучних добривах. Рослини кілька разів за сезон, після чергового відростання, прикотковують і лущать. Подрібнена маса

АКЦЕНТИ

Євген МИЛОВАНОВ, голова правління Федерації органічного руху України:

— Органічне господарство, як і «зелений» туризм, — складові «зеленої» економіки в сільському господарстві, на сільських територіях. Органічне виробництво в Україні робить лише перші кроки — більш-менш усвідомлено за нього взялися наприкінці 90-х років. Одним із піонерів був нині добре відомий аграрій-новатор, Герой України Семен Антоненко. В «Агроєкології» давно вже керуються принципами органічного виробництва. Впровадивши ґрунтозахисну систему землеробства, підприємство набуло неабиякого досвіду вирощування здорової рослинницької продукції, а також формування високопродуктивного молочного стада без застосування хімічних добавок та стимуляторів росту. В «Агроєкології» сьогодні ідуть по науку органічні фермери з усього світу.

Геральд ХЕРРМАНН, экс-президент Міжнародної федерації органічного сільськогосподарського руху:

— Просто вражає досягнуте Антонцем, причому не за рік-два, а за три десятиріччя. Позитивне враження справляє ведення тваринництва, не кажучи вже про рослинницьку галузь. Це органічне господарство справді унікальне. Спіраючись на його досвід, я вірю в майбутнє «зеленої» економіки України, оптимістично ставлюся до того, наскільки успішно може розвиватися в Україні органічне сільське господарство. До того ж, інші чинники говорять на їхню користь — сприяють ґрунтова, кліматична, агротехнічна умови. Не викликає сумніву й інтелектуальний потенціал.

ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМУ

Павло КУЩ,
«Урядовий кур'єр»

Дядько із села, де відсутня лазня, на запитання, де ж він, горопаха, взимку купається, відмахувався: «Та скільки там тієї зими!..» Цей призабутий анекдот пригадався під час перебування в селищі Седове Донецької області, бо місцеві жителі під час розпитувань здебільшого тримали під великим секретом місце, де вони влітку пірнають у море: «Там, де вдається пройти до води! Або взагалі ніде!..»

Чи можливе таке там, де тепло-го Азовського моря, здається, вистачить для всіх: і приїжджих, і «аборигенів»? Утім, моря справді тут достатньо. А ось пляжів в останні роки немов кіт наплакав. І цієї території стає дедалі менше.

Море «в клітинку»

— У нас практично немає вільного виходу до моря, бо всю територію на березі віддали приватникам в оренду на тривалий час! — бідкаються жителі селища Седове Новоазовського району, попередньо прохаючи не називати їхніх прізвищ. — Для нас, місцевих, залишилися два клаптики-пляжі. Решта довкола забудована й відгороджена парканами чи металевими сітками. На море доводиться дивитися, немов крізь ґрати! Тому приїжджі довго ходять вулицями, розпитуючи, як і де можна вийти на морський берег...

Дивна, погодьтеся, ситуація для приморського населеного пункту, де всі дороги ведуть до моря. А пояснюється це скупченням баз відпочинку на березі, які не пускають на свою територію «зайвих». Або дозволяють пройти на «свої» платні пляжі за 5 чи 10 гривень. Утім, місцеві жителі таки мають певні пільги — можуть безперешкодно пройти через територію приватників. Знаєте як? За умови якщо покажуть... паспорт із місцевою пропискою.

НАДЗВИЧАЙНА СИТУАЦІЯ. Населення узбережжя Азовського моря живе в очікуванні допомоги та ... поступового зменшення берегової смуги

— А хто захоче із собою брати документи на пляж? — риторично питають.

Отож два невеличкі селищні пляжі — єдина територія, де можна порозкошувати в плавках і без паспорта. Та місця для всіх тут замало. А буде ще менше. По-перше, за словами «аборигенів», за один із пляжів у центрі селища саме йде війна і він тепер теж переходить до приватників. А, по-друге, на берег зараз стрімко наступає море, яке вже проковтнуло чималу територію пляжів і продовжує свою руйнівну діяльність.

Причиною цього найчастіше називають необдуману активну забудову на березі. Це розпочалося ще в 60-70-і роки, коли звели бази, табори та будинки відпочинку. А оскільки в останні десятиліття про укріплення берега забули, море почало віддичувати: велику частину пляжних зон немов корова язиком злизала. Зараз ті бази у Седовому вже стоять буквально впритул до води. Зовсім близько до моря — за якихось метрів 80 — опинився і музей уродженця цих місць, відомого полярника Георгія Седова.

— Тут ще берегова зона більш-менш зміцнена, але вода вже дістає аж до нашого приміщення, — розповідає науковий співробітник музею Надія Горлакова. — Під час повені підтопило зал на першому поверсі, а коли розгуляється шторм, то вся площа залита водою. От і в квітні тут розлилося й стояло чимале «озеро»...

Пляжу для всіх уже не вистачає

Стан, в якому зараз перебуває берегова смуга завдовжки 4 кілометри, називають найголовнішою проблемою і в селищній раді. «Берега практично немає, — підтверджує голова ради Віктор Безусенко. — Я з дитинства добре пам'ятаю, які тут гарні й великі пляжі були, бо тоді стояли хвилерізи. Тепер море підійшло до баз відпочинку надто близько. Наші люди скаржаться, що немає виходу до моря, але як ми можемо вплинути на приватних власників баз? Адже у них тепер пляжу не вистачає навіть для своїх відпочивальників...»

За словами селищного голови, рівень води піднявся ще й після того, як господарі баз взяли самостійно і не зовсім правильно зміцнювати берег. Адже це робота не для аматорів, а для фахівців проектного інституту. Тут потрібен спільний комплексний підхід до зміцнення всієї берегової смуги. Саме над цим зараз працюють фахівці Донецького інституту геодезії, які готують генеральний план. Інша річ — де взяти кошти для виконання трудомісткої роботи?

Лише на кошторис потрібно 2 млн грн, а безпосередньо зміцнення берега обійдеться в 110-115 млн. Тож сесовці тепер намагаються заручитися підтримкою не тільки в районній та обласній держадміністраціях, а й у столиці — клопотання про підтримку на державному рівні направлено до Кабміну та Верховної Ради. Причому зволікати з реалізацією програми з укріплення берега не варто: море щороку поглинає більше й більше території, і Седове ризикує втратити свій статус популярного місця відпочинку. Хто захоче їхати до моря, де катма пляжів?

А ось практику незаконної забудови тутешньої берегової смуги Віктор Безусенко спростовує. «У нас практично немає таких випадків, — запевняє він. — Ми тримаємося за кожен клаптик землі. І якщо здаємо в оренду, то тільки в законному порядку, бо зацікавлені, аби плата за оренду надходила у місцевий бюджет. Намагаємося також запобігати нецільовому використанню землі. Якщо, приміром, виділили площу під човновий кооператив, то тут дозволяється розташувати ангари для човнів тощо, а ось влаштувати постояльців для відпочинку заборонено. Але в приватному секторі господарі часто перебудовують свої приміщення під міні-готелі, де розташовують приїжджих. Цю ситуацію місцева влада повинна контролювати разом із працівниками податкової служби та прокуратури».

Берег у Седовому з роками щезає, а вода й надалі наступає. Утім, цю непросту ситуацію місцеві жителі називають ще «квіточками». А «ягідки» дозріли в селі Обрив, де море вже хлюпає за 10, 15 чи 20 метрів від хат! У небезпечній зоні опинилися 18 сімей, яких потрібно звідти відселити. Поки не пізно...

«Зона ризикованого городництва»

Село Обрив, що підпорядковується Седовській селищній раді, не випадково отримало свою назву. Населений пункт розташований на високій глиняній

кручі. На її краю легко дихається, звідси чудові краєвиди на блакитні морські далі. А от униз краще не дивитися: під ногами за пару десятків метрів хлюпають поруділі від глини хвилі, що накочуються на стрімку стіну кручі. І періодично море поглинає чергову порцію чорнозему та глини, брили яких відвалюються і з гуркотом падають донизу.

— Ми живемо тут з 2003 року, — розповідає господар однієї з осель на «екстремальній» вулиці Косагова Володимир Шилко. — Раніше між хатою та обривом був город і навіть колгоспне поле. Останнього вже немає й сліду, а круча підходить до краю городу. Оцю альтанку я вже двічі переносив. Востаннє вона стояла до обриву за 8 метрів, а зараз залишилося якихось півтора...

Як свідчить місцеве населення, колись круча падала і наступала на село в середньому метр щороку. Потім простір між обривом і хатами з городами почав зменшуватися швидше. За останні десять років море з'їло понад 15 метрів і зупинятися не збирається.

— Коли великий шмат землі та глини гупає донизу, в хаті аж ліжко двигтить, — зізнається Анна Шилко. — Хоча наша хата ще на чималій відстані від краю. А що відчують наші сусіди, у яких помешкання за двадцять-тридцять метрів від краю?!

Мешканка однієї з таких хат Лариса Ступак каже, що в 1978 році до обриву була добра сотня метрів. Зараз залишилося якихось 15. Город колись був 15 соток, а тепер лише 7. А в сусідів ще менше: навпроти них у квітні обвалилося відразу три метри!..

Сусідній город справді опинився на самісінькому краю урвища і тепер перебуває в тутешній «зоні ризикованого землеробства». Приміром, господиня навіть не впевнена, чи вдасться зібрати весь урожай картоплі, бо крайні рядки, може статися, «попливуть» і незріла бульба посиплеться в море. Тому й попросила жінка сфотографувати картоплю «на пам'ять»...

— Куди ми тільки не писали листи з проханням якось допомогти нам: і в область, і в столицю, та все марно, — бідкаються мешканці вулиці. — Потрібно або зміцнювати берег, або відселити нас звідси. Чого ще чекати? Рано чи пізно до цього все одно дійде, бо круча мало-помалу падає. Та якоюсь чіткою відповіді ми поки що не отримали.

Селищний голова Віктор Безусенко теж впевнений, що проблемі потрібно розв'язувати вже зараз. «5-10 років Седове ще, мабуть, переживе, а от в Обриві та Холодному — це бомба уповільненої дії, — вважає він. — Море наступає, і невдовзі про проживання у небезпечній зоні не може бути й мови...»

За його словами, для відселення людей із краю урвища є резервні площі, проте відсутні кошти. Тому тепер уся надія на відповідну реакцію керівників району, області та країни, до яких місцева громада неодноразово зверталася по допомогу.

...Варто ще нагадати, що територія, де море вже тривалий час поглинає берег, входить до регіонального ландшафтного парку «Меотида». А окремі бази Седового та музей земляка-полярника входять до програми прийому гостей Євро-2012. Отож, може, туристам-екстремалам варто буде запропонувати відвідати ще й ту вулицю на кручі в Обриві? Оскільки наступного літа крутий обрив доповзе вже до порогів деяких хат, гострі враження гостям будуть гарантовані.

А чи буде завтра де позасмагати?

ВІСТІ ЗВІДУСІЛЬ

Чи був би Кобзар байкером?

ЗАХОПЛЕННЯ. На Тарасовій горі під Каневом відбувся традиційний зліт мотоциклістів, об'єднаних національною ідеєю

Оксана КОВТОНЮК,
для «Урядового кур'єра»

Тема національної ідеї, свідомості, патріотизму — одна з найбільш «затертих» у суспільстві. Поки в цій царині ламаються списи, ба навіть б'ються писки — відповідь приходить від... байкерів. Саме так, від героїв асфальту, закутих у ланцюги і затигнутих у шкіру. Що від них ще можна чекати, окрім сумнівних подвигів на дорогах, масового пивопиття і гуркання мотоциклами, — знижує плечима читач. Але чи хоч раз у житті ви бачили, як ці суворі і неусміхнені люди несли квіти на могилу Великому Кобзареві? А якщо я скажу, що вони навіть свій грандіозний мотозліт приурочили Тарасу Шевченку?

...Найбільший в Україні (до того ж, міжнародний) мотоциклетний фестиваль «Тарасова Гора» проходить вже вдесьте. Цьогоріч байкери зі всієї України, а також з-за кордону зібрались у селі Чапаївка під Черкасами — але не тільки для того, щоб похвалитися своїми залізними конями, попийти пива, обняти давніх друзів. Мотоциклісти традиційно виїхали довжелезною колоною у Канів, аби вшанувати пам'ять Тараса Шевченка, похованого на Чернечій горі. Незважаючи на погоду (чи спека в дні фестивалю, чи дощ), вони традиційно роблять це щороку. Долають 200 км від «бази» до Чапаївки і назад, піднімаються на гору, кладуть квіти на могилу, фотографуються на пам'ять... Чому?

— Шевченко був такий же бунтар і революціонер, як і байкери, — пояснює найзнаменитіший український байкер Ашот Арушанов, засновник та головний організатор мототрибуналу «Тарасова Гора». — Якби він жив зараз — став би байкером. Так що Тарас помертв прийнятий до наших лав.

Крім того, що в програму фесту включена подорож на могилу Тараса — на самому зльоті щороку вигадують байкерські конкурси, так чи інакше пов'язані з Шевченком і взагалі з українською ідеєю — на краще прочитання Шевченкової поезії, на найдовші вуса, на найрозкішнішу косу... А найбільша інтрига — те, що мотозліт придумав вірменин. Запитаємо в Ашота і про це: чому?

— Але мені не чуже ніщо українське, — відповідає байкер. — Жив у Каневі, тут могила великого поета. А

На залізних конях — до Тараса

Шевченко був такий же бунтар і революціонер, як і байкери, — пояснює найзнаменитіший український байкер Ашот Арушанов. — Якби він жив зараз — став би байкером. Так що Тарас помертв прийнятий до наших лав.

Шевченка шанують незалежно від національності. Я — частина цієї країни і в міру можливості намагаюсь

робити для людей хороше, світле, об'єдную два рухи — байкерський і християнський. «Тарасова Гора» —

найперший український мотозліт, який відкривав і благословляв священик, була молитва за тих, кого з нами немає.

У кожній навіть найменшій журналістській замітці має бути якась мораль. Ми ж промовчимо — робіть висновки самі, з кого можна брати приклад, аби справді вважатися громадянином своєї країни, а не просто бити себе в груди, вигукуючи гасла про любов до української ідеї.

ДО РЕЧІ

З вітром наввипередки

Юрій МЕДУНИЦЯ,
«Урядовий кур'єр»

НОВЕ ВИДАННЯ. Гоблін і Таракан, Ізврат і Ленура, Демон і Гробовщик, Гангрена і Вальд... Всі ці образи постають не з чергового голлівудського фільму жаків. Вони є цілком реальними людьми з крові та плоті, нашими сучасниками, котрі обрали для себе філософію свободи від правил і суспільних обмежень. Більш за все цінують вітер, простір, відчуття товариства, власні переконання і, звичайно, своїх найліпших друзів — байки, які пересічні громадяни сухо називають мотоциклами.

Автори нової ексклюзивної, оформленої яскравими знімками книжки «Байкери України» (аналогів якій годі знайти на наших теренах) поставили собі за мету зламати суспільні стереотипи на кшталт: байкери — це волохаті, брудні та асоціальні по-

Свобода — їхня філософія

твори, які протиставляють себе всім і вся, гасають із шаленим ревінням нічними вулицями і взагалі наганяють страх на нормальних людей.

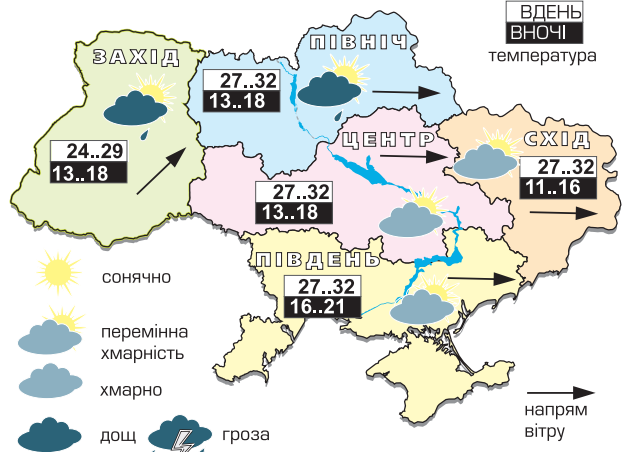
Не збираємося нікого переконувати. Щоб самому зробити висновки, пропонуємо взяти до рук це видання, погортати його гладенькі сторінки, вдивитися в обличчя

цих людей, які, можливо, й відрізняються від пересічних громадян, але далеко не завжди в гірший бік. Так, вони думають дещо інакше, у них інше світосприйняття, але ж воно таки заслуговує на розуміння і навіть повагу.

Читач дізнається про історію байкерського руху і розвитку двоколісної техніки, звідки походить унікальна уніформа й символіка, відкриє для себе загадковий світ байкерських зльотів, фестивалів і етапи створення їхніх українських об'єднань. Знайшлося тут місце й спортивному напрямку — мотокросу, мотофрістайлу, спідвею, стантрайдингу (трюковий їзди на мотоциклі).

Це зовсім інший світ, який існує поруч. Ми повинні знати й розуміти його, аби не вважати чимось ворожим. І з цією місією авторський колектив «Байкерів України», членами якого є й герої самих оповідей, впорався на «відмінно».

ПОГОДА НА ЗАВТРА

ТЕМПЕРАТУРА ПО ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ НА 18 ЧЕРВНЯ

Область	Ніч	День	Область	Ніч	День
Київська	+13 +18	+27 +32	Черкаська	+13 +18	+27 +32
Житомирська	+13 +18	+27 +32	Кіровоградська	+13 +18	+27 +32
Чернігівська	+11 +16	+25 +30	Полтавська	+13 +18	+27 +32
Сумська	+11 +16	+25 +30	Дніпропетровська	+13 +18	+27 +32
Закарпатська	+16 +21	+25 +30	Одеська	+16 +21	+27 +32
Рівненська	+13 +18	+24 +29	Миколаївська	+16 +21	+27 +32
Львівська	+13 +18	+24 +29	Херсонська	+16 +21	+27 +32
Івано-Франківська	+13 +18	+24 +29	Запорізька	+16 +21	+27 +32
Волинська	+13 +18	+24 +29	Харківська	+11 +16	+27 +32
Хмельницька	+13 +18	+24 +29	Донецька	+13 +18	+27 +32
Чернівецька	+13 +18	+24 +29	Луганська	+11 +16	+27 +32
Тернопільська	+13 +18	+24 +29	Крим	+17 +22	+27 +32
Вінницька	+13 +18	+27 +32	Київ	+15 +17	+29 +31

Укргідрометцентр

Вуличним музикантам виділили «сцену»

Микола ШОТ,
«Урядовий кур'єр»

СОЦІУМ. Якось студенти музичного училища разом із викладачами вирішили для тернопільян влаштувати імпровізований концерт на вулиці. Але тут з'явився міліціонер і взявся його забороняти. Це лише один з фактів, які наводили останніми роками місцеві ЗМІ. Начальник управління культури та мистецтва Тернопільської міської ради Олександр Смик каже, що іноді виступи вуличних музикантів правоохоронці трактують як порушення громадського спокою. Аби не виникало подібних ексцесів, він звернувся із запитом до відповідних владних структур обласного центру щодо легалізації концертів на вулиці.

До такої пропозиції дослухався міськвиконком і на своєму засіданні визначив місця для виступів вуличних музикантів. Відтепер тернопільяни послухати музику збиратимуться на «клумбах» у центрі міста біля пам'ятників Соломії Крушельницькій та Іванові Франку, а також у двох спальних районах.

Конспірація не допомогла

Наталія БІЛОВИЦЬКА,
«Урядовий кур'єр»

КРИМІНАЛ. Щотижня від 500 мл до 1500 мл наркотика розповсюджували у містах Жовтотовського району Дніпропетровської області шестеро непрацюючих мешканців Жовтих Вод віком від 25 до 37 років.

Злочинці налагодили широку мережу збуту опію у місцях відпочинку молоді. Особливо небезпечний наркотичний засіб з макової соломки виготовляли вдома в одного з наркоділків, де облаштували майже лабораторію. Під час виготовлення наркопродукції вони вимикали мобільні телефони, раз на місяць змінювали засоби зв'язку.

Однак обізнаність у способах спостереження не допомогла злочинному угрупованню сховатися від правоохоронців. Співробітники Служби безпеки України у Дніпропетровській області підпільну нарколабораторію викрили. Проти наркоділків порушено кримінальну справу за ч.3 ст. 307 Кримінального кодексу України, якою передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк від восьми до дванадцяти років з конфіскацією майна.

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

Засновник — Кабінет Міністрів України
Реєстраційне свідоцтво КВ № 2 від 12 квітня 1994 року
Передплатні індекси «Урядового кур'єра» —
61035, 40227 (пільговий)

Головний редактор — Сергій БРАГА
Перший заступник
головного редактора
Леонід САМСОНЕНКО
Заступники головного редактора:
Анатолій ВОЛОШИНЕНКО,
Володимир ДЕХТЯРЕНКО,
Зоя РОМАН, Лариса УСЕНКО
Відповідальний секретар Іван ГРОМ'ЯК

Адреса в Інтернеті: www.ukurier.gov.ua
Адреса редакції: 01008, Київ, вул. Садова, 1
Телефон для довідок: 253-12-95.
Телефони відділу реклами: 253-55-09,
факс: 253-72-91, 253-34-78, e-mail: adv@ukcc.com.ua
«Урядовий кур'єр» виходить у вівторок, середу, четвер,
п'ятницю та суботу
Зам. № 20458. Тираж 53803

Листування з читачами тільки
на сторінках газети.
Відповідальність за достовірність
інформації та реклами несуть автори
та рекламодавці.
Набрано і зверстано у комп'ютерному
центрі «Урядового кур'єра».
Друк: ТОВ «Мег-Поліграф»,
04073, Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14
www.mega-poligraf.kiev.ua